

KORRALDUS

Välisõhu saasteloa andmine

I ASJAOLUD

Osaühing Autovärvi (rg-kood 10657729, aadress Kalevi põik 2, 93815 Kuressaare) (edaspidi ka *käitaja*) esitas 11.04.2016 Keskkonnaametile (edaspidi ka *loa andja*) välisõhu saasteloa taotluse ja lubatud heitkoguste projekti (edaspidi *LHK projekt*). Käitaja taotleb välisõhu saasteluba saasteainete viimiseks välisõhku käitisest aadressil Kalevi põik 2, 93815 Kuressaare (katastriüksus 34901:003:0129).

Käitaja põhitegevusalaks on mootorsõidukite hooldus ja remont (EMTAK kood 45201). Osaühing Autovärvi autokeskuses autokered esmalt puhastatakse ja lihvitakse. Tekkiv tolm kogutakse kokku kohttolmuimejaga, puhastatud õhk suunatakse tagasi ruumi. Peale mehhaanilist puhastamist puhastatakse värvitavad pinnad lahustiga, milleks kasutatakse antistaatilist silikooni eemaldajat. Pahteldamine toimub toatemperatuuril. Detailid krunditakse, värvitakse ja kuivatatakse värvimiskambris. Värv kantakse värvitavatele pindadele toatemperatuuril, misjärel lülitatakse sisse värvikambri küte. Maksimaalne temperatuur värvimiskambris ulatub 68 °C. Värvimisel kasutatakse püstoleid, mille võimsus on 0,1 liitrit minutis. Värvipüstolid pestakse pesumasina Dresder 9000-TT. Püstolipesul on lahusti korduvkasutatav. Läbitöötanud lahusti antakse üle ohtlike jäätmete käitlejale. Pesumasin on kinnine ning pesu ajal ventilatsioon ei tööta. Ventilatsioon käivitub siis, kui enne ja peale pesu avatakse pesukambri luuk. Heitgaasid eralduvad välisõhku ventilatsiooni kaudu. Aastas kasutatakse käitisel erinevaid lahusteid, lakke, värve, kõvendeid, pahtlid ja krunte kokku kuni 0,909 tonni, millest eraldub välisõhku kuni 0,5 tonni erinevaid lenduvaid orgaanilisi ühendeid (aromaatseid ja alifaatseid süsivesinikke (sh stüreeni ja tolueni), atsetaate, propanoole, butanoole etanooli, atsetooni, tsellosolve jms).

Värvimiskambri kütmiseks kasutatakse õlikatelt võimsusega 258 kW. Kütusena kasutatakse diislikütust, mida kulub kuni 6 tonni aastas. Kütuse põletamisel viiakse välisõhku kokku kuni 0,08 tonni tahkeid osakesi, lämmastikoksiide, süsinikoksiidi, vääveldioksiidi, lenduvaid orgaanilisi ühendeid ja raskmetalle ning 19 tonni süsinikdioksiidi.

Käitist ümbritsevad äri-, tootmis- ja transpordimaad. Autokeskusest ca 100 m kaugusel teisel pool Tallinna tänavat asub kortermajade piirkond (lähim korterelamu asub käitisest ca 130 m kaugusel). Lähimaks samalaadseks saasteallikaks on käitisest kirde suunas ca 100 m kaugusel asuv Ouman Estonia Osaühingule (rg-kood 10502300) kuuluv elektroonikatehas, kust viiakse

välisõhku erinevaid orgaanilisi lenduvaid ühendeid (propanooli, alifaatseid süsivesinikke, amiine, atsetaate, aroomaatseid süsivesinikke). Autokeskusest ca 200 m kaugusel edelas asub Neste Eesti Aktsiaseltsile (rg-kood 10167511) kuuluv automaattankla ja ca 315 m kaugusel loodes Aktsiaseltsile Kuressaare Soojus (rg-kood 10105549) kuuluv katlamaja-koostootmisjaam.

Välisõhu saasteluba on käitisele vajalik tulenevalt keskkonnaministri 11.06.2014 määruse nr 20 (edaspidi *määrus nr 20*) „Saasteainete heitkogused ja kasutatavate seadmete võimsused, millest alates on nõutav välisõhu saasteluba ja erisaasteluba“ § 2 lõikest 4, mille kohaselt on välisõhu saasteluba vaja, kui käitise lenduvate orgaaniliste ühendite heitkogus ületab 0,1 tonni aastas.

Kui välisõhu kaitse seaduse (edaspidi ka *VÕKS*) § 68 lõige 2 kohaselt on saasteloa omamine vähemalt ühe saasteaine tõttu kohustuslik, märgitakse saasteloa taotluses ja saasteloa kõig sellest saasteallikast eralduvad saasteained, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või rohkem. Vastavalt VÕKS § 68 lõikele 3, kui saasteallika käitaja ei ole ületanud määrusega nr 20 kehtestatud saasteainete heitkoguseid, siis on saasteainetel, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või enam, informatiivne tähendus. Keskkonnaamet võtab aluseks VÕKS § 68 lõike 2 ja kannab välisõhu saasteloaale kõik andmed, mis on aastas 1 kg ja enam.

Lähtudes VÕKS § 77 lõikest 1 registreeris loa andja esitatud taotluse Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.04.2016 numbri all 15-2/16/248 ning kontrollis esitatud taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 12.11.2013 määruse nr 66 „Välisõhu saasteloa ja erisaasteloa taotluse ja loa vormid ning loataotluse sisule esitatavad nõuded“ nõuetele. Keskkonnaamet pidas käitaja poolt esitatud andmeid piisavaks saasteloa menetluse algatamiseks, millest loa andja teavitas käitajat 21.04.2016 kirjaga nr 15-2/16/248-2.

Loa andja kontrollis välisõhu saasteloa taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 08.04.2011 määrusele nr 43 „Välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnormid ning nende saavutamise tähtsused“. Nimetatud määruse § 2 lõige 2 sätestab, et paiksest saasteallikast (käitisest) eralduva saasteaine lubatud heitkoguse määramisel eeldatakse, et saasteaine sisalduse piirnormi täitmine on tagatud käitise tootmisterritooriumi piiril.

Saasteainete hajumisarvutused näitavad, et saasteainete maksimaalsed saastatuse tasemed tekivad värvimiskambri kütteseadme korstnast ca 40 m kaugusel ja värvimiskambri ventilatsiooniavast ca 135 m kaugusel. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud lämmastikoksiidide saastatuse tase ebasoodsate ilmastikutingimuste korral küündida kuni 82,5%-ni ja summaarsetel tahketel osakestel kuni 80%-ni vastavale saasteainele kehtestatud ühe tunni keskmisest saastatuse taseme piirväärtusest (SPV₁). Lenduvate orgaaniliste ühendite saastatuse tasemed võivad ebasoodsate ilmastikutingimuste korral küündida vastavalt saasteainele: stüreenil kuni 55%-ni, aroomaatsetel süsivesinikel kuni 50%-ni, atsetaatidel kuni 70%-ni, etüülamiinil kuni 33%-ni, tsükloheksanoolil kuni 25%-ni, butanoolidel ja propanoolidel kuni 20%-ni vastavale saasteainele kehtestatud ühe tunni keskmisest saastatuse taseme piirväärtusest (SPV₁). Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 10% lubatust.

LHK projektis toodud hajuvusarvutuste tulemustes on arvesse võetud saasteainete fooniandmeid, mis on saadud käitise mõjupiirkonda jäävate välisõhku sama saasteainet eraldavate saasteallikate koosmõju hindamisest.

Kuna käitis kuulub tööstusheite seaduse (edaspidi *TSH*) reguleerimisalasse (TSH § 113 lõige 1 punkt 3: sõidukite taasviimistlemine – lahustite, sealhulgas segu koostises oleva lahusti kasutamine aastas ühel tootmisterritooriumil on 0,5 tonni või enam), kontrollis loa andja

käitise vastavust TSH § 137 lõikes 1 ja keskkonnaministri 21.06.2013 määruses nr 44 "Lahustite kasutamisel välisõhku eralduvate lenduvate orgaaniliste ühendite heite piirväärtused ja heite piirväärtustele vastavuse hindamise kriteeriumid" § 3 sätestatud nõuetele, mille kohaselt tuleb sõidukite pindade katmisel ja taasviimistlemisel (kui lahusteid kasutatakse aastas 0,5 tonni ja enam) tagada lahustite kasutamisel järgmised piirväärtused: välisõhku eralduvate lenduvate orgaaniliste ühendite piirväärtus väljuvates gaasides 50 mgC/Nm³ ja kontrollimatu heite piirväärtus 25% lahustite sisendist.

Vastavalt LHK projektis tehtud analüüsile on välisõhku eralduvate lenduvate orgaaniliste ühendite maksimaalne sisaldus väljuvates gaasides 48 mgC/Nm³. Kogu viimistlusprotsess toimub pahteldamis-, kruntimis- ja värvimisaladel ning lenduvate orgaaniliste ühendite sattumist pinnasesse või vette ei toimu, samuti on suletud värvimisalade ukseid ning saasteainete sattumine välisõhku väljapool äratõmmet on minimaalne. Samas ei ole siiski tegu kinniste otseselt kohtventilatsioonidega varustatud seadmetega. Seega esineb vähesel määral hajusheidet, kuna ventilatsioonide äratõmbeefektiivsus ei saa olla 100 %. Arvestatud on et ventilatsioonide äratõmbeefektiivsus on u 90 % ehk kontrollimatu heite osakaal ei ületa 10 %. Seega orgaanilise ühendi kontrollimatu heite väärtus ei ületa 25% lahusti sisendist.

II KAALUTLUSED LOA ANDMISEL JA MENETLUSKÄIK

Välisõhu saasteluba on VÕKS § 67 lõike 1 kohaselt dokument, mis annab välisõhu kaitse seaduses sätestatud juhtudel õiguse viia paiksest saasteallikast saasteaineid välisõhku ning määrab selle õiguse kasutamise tingimused. Vastavalt VÕKS § 67 lõikele 3 kohaldatakse välisõhu saasteloa taotlemisele ja andmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 avaldas loa andja 20.04.2016 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded loa menetluse algatamise teate. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa taotluse avalikustamise käigus ei laekunud.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 saatis loa andja 21.04.2016 kirjaga nr 15-2/16/248-3 käitaja saasteloa taotluse Kuressaare Linnavalitsusele arvamuse saamiseks seoses menetletava loaga. Ühtlasi informeeris Keskkonnaamet Kuressaare Linnavalitsust, et kui Kuressaare Linnavalitsus oma arvamust määratud tähtajaks esitanud ei ole või palunud määratud tähtaega pikendada, võib Keskkonnaamet vastavalt haldusmenetluse seadusele § 16 lõikele 2 lahendada ülalnimetatud saasteloa muutmise taotluse ilma Kuressaare Linnavalitsuse arvamusest. Kuressaare Linnavalitsus ei esitanud määratud tähtajaks oma ettepanekuid ega vastuväiteid ega palunud määratud tähtaega pikendada.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lõige 1 ja 2 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005 a. määruse nr 224 (*edaspidi määrus nr 224*) "Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹" § 15 punkti 1 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise algatamist kaaluda, kui soojuselektrijaama või muu põletusseadme rajamisel (püstitamisel) või laiendamisel ning elektri- või soojusenergia tootmisel on põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus 50-299 megavatti. Osaühing Autovärvi autokeskuses on põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus 0,258 megavatti.

Keskkonnamõju hindamise algatamist kaalutakse ka vastavalt määruse nr 224 § 15 lõikele 1 selliste tegevuste korral, kus toimub ainete, esemete või toodete pinnatöötlus orgaaniliste lahustite kasutamisega, näiteks viimistlemine, trükkimine, katmine, rasvaärastus, veekindluse tagamine, kruntimine, värvimine, puhastamine või impregneerimine, kui orgaaniliste lahustite kulu on üle 50 tonni aastas või üle 150 kg ööpäevas. Osaühing Autovärvi autokeskuses on

sõidukite taaasviimistlemiseks kasutatav orgaaniliste lahustite kulu kuni 0,909 tonni aastas ja mitte rohkem kui 15 kg ööpäevas.

Tuginedes eelnimetatule, eelhinnangu koostamist vajalikuks ei peetud ja keskkonnamõju hindamist ei algatatud.

VÕKS § 46 lõike 1 kohaselt kehtestab saasteainete heitkoguste määramise korra ja määramise meetodid keskkonnaminister määrusega. VÕKS § 46 lg 2 sätestab, et kui saasteaine heitkoguse määramiseks ei ole määramismeetodit käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt kehtestatud, võib saasteaine heitkoguse määramiseks kasutada rahvusvaheliselt üldtunnustatud või saasteloa, keskkonnakompleksloa või jäätmepõletamist käsitleva jäätmeloa andja hinnatud muud sarnast meetodikat, mille kasutamiseks annab kirjaliku nõusoleku Keskkonnaministeerium.

Käitaja välisõhu saasteloa taotlusmaterjalides on põletusseadmest välisõhku viidud saasteainete heitkogused arvutatud keskkonnaministri 02.08.2004 määruse nr 99 „Põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramise kord ja määramismeetodid“ alusel. Lahustitest ja lahusteid sisaldavatest valmististest välisõhku viidud saasteainete heitkoguste hindamisel on kasutatud Keskkonnaagentuuri poolt koostatud meetodikat „Metoodika lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) sisalduse arvutamiseks kasutatavates kemikaalides ning väljuvates gaasides näidete ja kommentaaridega“, kinnitatud 16.04.2013 Keskkonnaministeeriumi kirjaga nr 12-3/13/3094-2.

Saasteainete hajumisarvutuseks on kasutatud vabavaralist arvutusprogrammi OND-86, mis vastab VÕKS § 45 lõikes 3 ja keskkonnaministri 22.09.2004 määrmuses nr 120 „Välisõhu saastatuse taseme määramise kord“ § 8 lõige 1 punktis 1 toodud tingimustele (välisõhu saastatuse taseme määramiseks piirkonnas tohib kasutada Gaussi difusioonivõrrandi mudelit).

Vastavalt VÕKS § 89 lõige 1 punktile 6 peab paikse saasteallika käitaja kontrollima saasteallikast välisõhku viidud saasteainete heitkoguste koostist ja suurust ning nende vastavust saasteloaas sätestatud kontrollarvudele.

Saasteainete hajumisarvutused näitavad, et värvimiskambri kütteseadme korstnast välisõhku viidud saasteainete maksimaalsed saastatuse tasemed tekivad korstnast ca 40 m kaugusel. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud lämmastikoksiidide saastatuse tase ebasoodsate ilmastikutingimuste korral küündida kuni 82,5%-ni ja summaarsetel tahketel osakestel kuni 80%-ni vastavale saasteainele kehtestatud ühe tunni keskmisest saastatuse taseme piirväärtusest (SPV₁).

Värvimiskambri ventilatsiooniavast välisõhku viidud saasteainete maksimaalsed saastatuse tasemed tekivad ventilatsiooniavast ca 135 m kaugusel. Lenduvate orgaaniliste ühendite saastatuse tasemed võivad ebasoodsate ilmastikutingimuste korral küündida stüreenil kuni 55%-ni, aroomatsetel süsivesnikel kuni 50%-ni, atsetaatidel kuni 70%-ni, etüülamiinil kuni 33%-ni, tsükloheksanoonil kuni 25%-ni, butanoolidel ja propanoolidel kuni 20%-ni vastavale saasteainele kehtestatud ühe tunni keskmisest saastatuse taseme piirväärtusest (SPV₁). Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 10% lubatust.

Pahteldamisalal ja püstolite pesul välisõhku viidud saasteainete saastatuse tasemed on tagasihoidlikud.

Arvutuslikult määratud saasteaine maksimaalne saastatuse tase on proportsionaalne saasteaine maksimaalse hetkelise heitkogusega (g/s). Maksimaalne hetkeline heitkogus on heitallikast väljutatud saasteaine maksimaalne heitkogus, mis on keskmistatud kõige intensiivsema heitega tunni kohta. Seetõttu on arvutustes eeldatud, et värvi kantakse värvitavatele pindadele vähemalt tund aega järjest. Tavapärast kantakse värv detailidele ca 15 minuti jooksul.

Värvimiskamber töötab tsükliiliselt. Tavapärast kantakse värv detailidele peale ca 15 minuti jooksul. Seejärel lülitatakse sisse värvikambri küte ning vähendatakse ventilatsiooni võimsust

poole võrra. Kamber köetakse üles kuni 68°C-ni. Temperatuuri hoitakse sellel tasemel 25 minutit. Edasi lastakse detailid kambris jahtuda ja seejärel võetakse värvimiskambri välja. Seega kantakse värvitavatele pindadele värvi tavapäraselt korraga oluliselt lühema ajavahemiku jooksul kui üks tund. Kuna saastetasemete hindamisel on eeldatud, et värvi kantakse värvitavatele pindadele vähemalt tund aega järjest, siis on värvimiskambri ventilatsioonikorstnast eralduvate saasteainete tavapärased saastetasemed kordades madalamad eespool toodud saastetasemetest. Sama arutluskäiku saab rakendada ka värvimiskambri põletusseadme kohta.

Eespool öeldut arvesse võttes ei pea Keskkonnaamet vajalikuks saasteainete heitkoguste täpsustamist otseste mõõtmiste teel.

Vastavalt VÕKS-le § 82 antakse saasteluba tähtajatult või kindlaksmääratud tähtjaks, olenevalt saasteloa eritingimustest. Käitaja taotles välisõhu saasteloa väljastamist tähtajatult. Kuna vastavalt VÕKS § 89 lõige 1, punktile 3 peab käitaja enne oluliste muudatuste kavandamist tehnoloogiaprotsessis ja saasteallikate parameetrite muutmisel teavitama sellest loa andjat ja kui tehnoloogiaprotsessi muutmisel kaasnevad sellega olulised muudatused kasutatavate seadmete võimsuse (vastavalt VÕKS § 78 lõikele 2), kütuse või saasteainete heitkoguste osas, taotlema vastavalt VÕKS § 85 lõige 1 punktile 4 uue välisõhu saasteloa, siis pidas loa andja võimalikuks anda käitajale saasteloa tähtajatult.

III OTSUSTUS

Arvestades, et antud välisõhu saasteloa taotluse menetluse käigus ei tuvastanud Keskkonnaamet taotluses kirjeldatud tegevuse vastuolu VÕKS ja muude sellest seadusest tulenevate alamate õigusaktidega, saab Keskkonnaamet väljastada Osaühingule Autovärvi välisõhu saasteloa käitaja poolt taotletud ulatuses. Saasteloa kehtestatakse käitajale aastased ja hetkelised saasteainete maksimaalsed heitkogused, mida käitaja võib välisõhku viia käitisest aadressil Kalevi põik 2, 93815 Kuressaare (katastriüksus 34901:003:0129).

Lähtudes eeltoodust, käitaja taotlusest ja tuginedes välisõhu kaitse seadusele § 70 ning Keskkonnaameti peadirektori 08.05.2014 käskkirja nr 1-4/14/242 "Regioonide põhimääruste kinnitamine" " lisa 2 "Hiiu-Lääne-Saare regiooni põhimäärus" punktidele 2.1 ja 3.5.8 otsustan:

- 1. Väljastada Osaühingule Autovärvi (rg-kood 10657729, aadress Kalevi põik 2, 93815 Kuressaare) tähtajatu välisõhu saasteluba nr L.ÕV/327651 saasteainete viimiseks välisõhku käitisest aadressil Kalevi põik 2, 93815 Kuressaare (katastriüksus 34901:003:0129).**
- 2. Avalikustada Osaühingule Autovärvi välisõhu saasteloa andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.**
- 3. Käesolev korraldus jõustub teatavastegemisest.**
- 4. Teha Osaühing Autovärvi välisõhu saasteluba nr L.ÕV/327651 kättesaadavaks Keskkonnaameti keskkonnateenuste portaalis (<https://eteenus.keskkonnaamet.ee/>).**

Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide loa andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Kaja Lotman

Hiiu-Lääne-Saare regiooni juhataja

Saata: Osaühing Autovärvi, info@autovärvi.ee
Kuressaare Linnavalitsus, linn@kuressaare.ee
Keskkonnainspeksiooni Saaremaa büroo, valve@kki.ee

Liia Krumm
välisõhu spetsialist
Hiiu-Lääne-Saare regioon